

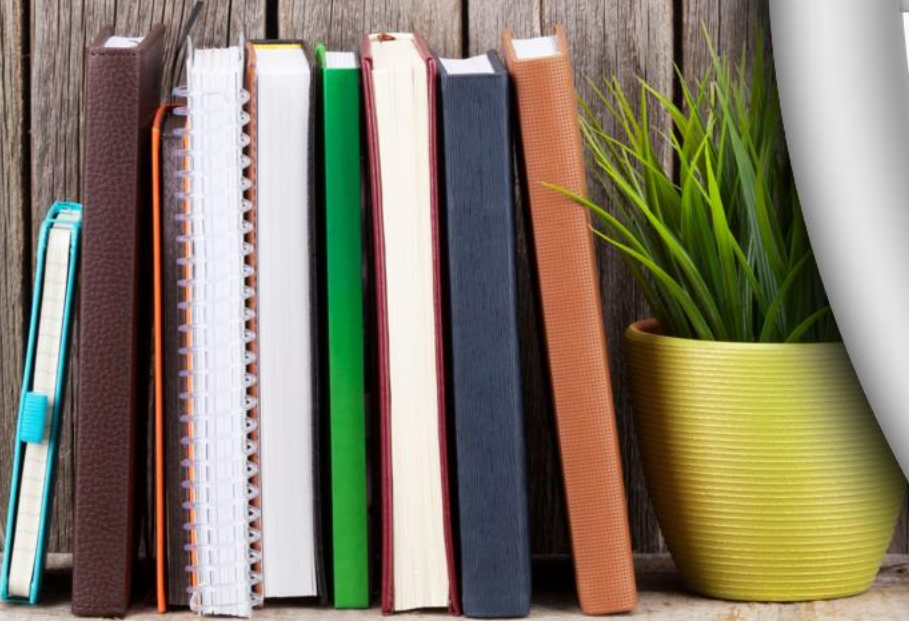

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

12. SINIF

3. ÜNİTE ŞİİR

1980 Sonrası Türk Şiiri

1980 sonrası Türk şiirinde şairlerin genel yaklaşımı “Türk şiirinin bir bütün olduğu, bu şiirin hiçbir ayırım gözetilmeden sahiplenilmesi gerektiği” şeklindedir. Bu dönemde “kent kimliği, şehirleşme” tema olarak öne çıkmıştır. “Çok seslilik” bu kuşağın belirleyici özelliğidir. 1980 sonrası kuşakta politik ve toplumsal konular arka planda kalırken bireysel kaygılar ön planda olmuştur.

Cumhuriyet Dönemi şiirinde 1980 yılından itibaren ülkede gelişen siyasal, sosyal ve ekonomik koşulların etkisiyle bir topluluk oluşturmada ya da ortak bir anlayış etrafında bir araya gelmeden şairlerin **bireysel şiir çalışmaları** devam eder. Aynı dergide farklı şiir anlayışında şairler, birlikte ürünler verebilmiştir. Bu kuşak için önemli dergiler olarak Üç Çiçek, Poetika, Şiir Atı, Fanatik, Sombahar, Broy, Yönelişler dergileri sayılabilir.

❖ **1980 sonrası Türk şiirinin önemli temsilcilerinden bazıları şunlardır:**

- Haydar Ergülen
- Hüseyin Atlansoy
- Sedat Umran
- Lale Müldür
- Ahmet Erhan
- Sunay Akın
- Metin Altıok
- Küçük İskender
- Enis Batur
- Şükrü Erbaş

FAZLA BALKON

Balkonlar evlere fazla
balkonlar belki de kurulmazdı
kapıların açıldığı ırmaktan
şehir değil bahçeler aksa

Balkonlar gevezelik
balkonlar ısrar

Balkonlar evleri bıraksa
çocuklar eve dönse
hastalar güzel ölse
kendi vatanında ev
kendi yatağında hasta

Herkes balkonda unuttuđu
şiiirini geri alsa

Kalsa kalsa
bana evlerden Behçet
balkonlardan Sezai

Haydar ERGÜLEN, Hafız ile Semender

Şiirin İncelemesi

- Ergülen, şiirlerinde yergi yüklü ve kapalı bir anlatımla insani duyarlılıklarından uzaklaşmış insanı anlatmıştır.
- Okuduğumuz şiirde de görüldüğü gibi modern yaşamın beraberinde getirdiği şehirleşme olgusu, insanı tabiattan koparmış ve tabiatla belki de tek ve zayıf bir bağ olarak “balkon”un kalması sonucunu ortaya çıkarmıştır.
- Şehirleşme kavramı «kapıların açıldığı ırmaktan / şehir değil bahçeler aksa» dizeleriyle eleştirilmiştir
- Şair, şiirin son bölümünde «Evler Şairi» Behçet Necatigil ile «Balkon» şiiri ile tanınan Sezai Karakoç’a da gönderme yapmıştır.
- Biçimsel olarak şiir, serbest şiir özelliklerini yansıtmaktadır.

HAYDAR ERGÜLEN (1956-...): Eskişehir’de doğan Ergülen, Ankara Aydınlikevler Lisesinden mezun olduktan sonra Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Bölümünde Sosyoloji öğrenimi gördü. İlk şiirini Umur Erkan adıyla Gelişim dergisinde çıkardı. Sonraki dönemlerde yazdığı şiirlerini Felsefe Dergisi, Türk Dili, Somut, Yusufçuk, Varlık dergilerinde yayımladı. Şiirlerinde çağrışım zenginliği olan sanatçı, imgeci şiirin güçlü temsilcilerindendir. Yalnızlık, ölüm, yabancılaşma, hüznün, sevgi, kardeşlik gibi temaları işledi. Şairliğiyle tanınan sanatçının mektupları ve Düzyazı: 100 Yazı adlı deneme kitabı da vardır. Şairin bazı eserleri şunlardır: *Karşılığını Bulamamış Sorular, Sokak Prensesi, Sırat Şiirleri, Eskiden Terzi, Hafız ve Semender, Nar, Ölüm Bir Skandal, Keder Gibi Ödünç, Üzgün Kediler Gazeli (şiir)...*

SERSERİ

Dünyada ne yerim var
Ne adresim
Beni dilediğin yere koy
Artık bilinsin kimliğim

Ne arayanlar buldu beni
Ne sular yundu beni
Lütfet
Bilinsin artık serüvenim

Bir serseriyim
Bazen efendi hüviyetli
Bilinsin kalbimdeki
Hakikate köle olmak isteği

Aldırışsız kürek çekiyor ellerim
Bir budalalık sandalı dünya
Ulaştığım sahiller kıyı kaldılar
Derinliğine bilme rüyasında

II
İçimde
Başlayıp diner
Nice tanımsız
Fırtına rüzgâr ve bora

Öyle bir
Serseriyim-ki
Okyanusu geçtim
Kaldım kıyıda

Hüseyin ATLANOY, Toplu Şiirler

Şiirin İncelemesi

- Serseri şiirinde şair; bireyi, bireyin iç yolculuğunu, arayışını tema olarak işlemiştir.
- Şiirde sade bir dil kullanılmıştır.
- Şair, yer yer imgesel kullanımlara yer vermiştir.
- Şiir, serbest ölçü ile kaleme alınmıştır.

HÜSEYİN ATLANSOY (1962-...): Cumhuriyet Dönemi şairlerindendir. Eskişehir’de doğan sanatçı, bir süre Boğaziçi Üniversitesi Temel Bilimler Fakültesine devam ettikten sonra öğrenimini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde tamamladı. Şehir hayatının, modernizmin, küreselleşmenin; değerleri yok ettiğini ve bunun insan hayatında meydana getirdiği olumsuz etkileri mizahi bir üslupla şiirlerinde anlattı. Ayrıca Atlansoy, şiirlerinde İslami duyarlılığı ön planda tutarak mistik/metafizik şiir anlayışının 1980 kuşağı şairlerinden biri oldu. Şairin bazı eserleri şunlardır: *İntihar İlacı*, *Balkon Çıkmazında Efendilik Tarihi*, *Şehir Konuşmaları*, *Kaçak Yolcu*, *İlk Sözler (şiir)*...

SONBAHAR AYINI

Tirşe deniz. Tırıs rüzgâr.
Işıkların içinden geçen sabah.
Teresa Berganza'nın sesinden
süzülen gamlı, uzun yola çıkmış
yalnız kuş. Gökyüzünde bulut,
bulutta biçim, biçimde gizlenen
telâş, telâşı besleyen vatos zaman,
zaman: Yaprğa yürüyen su,
damara yürüyen kan, durup bekleyen
tirşe deniz: Kalanlar, gidenler,
içimden geçen ışık, karanlık,
içimden geçen vurgun.

Bir gece, bir gece daha kaldı yetişsin
içimden geçen siyah tren.

Enis BATUR, Tuğralar Perişey

Şiirin İncelemesi

- Türk şiirinde sonbaharı ele alan birçok şiir kaleme alınmıştır.
- Sonbahar Ayini adlı şiir, şairin duygu yoğunluğunu öyküleyici anlatımla ve betimleyici ögelerle ortaya koyması yönünden farklı bir sonbahar şiiridir.
- Dizelerde bilinen ile bilinmeyen bir arada verilmiş ve şiire farklı bir hava katılmıştır.
- Üslup olarak şiirin düzyazıya yaklaştığı görülmektedir.

ENİS BATUR (1952-...): Günümüz sanatçılarından. Şiir başta olmak üzere sanat, kültür, felsefe gibi birçok farklı alanda eser vermiştir. Yabancı dillerden çeviriler yapmış, önemli yayınevlerinin gelişimine katkı sağlamıştır. Çok yönlü bir sanatçıdır. Yetmişin üzerinde kitabı vardır. Şiirlerinde, kent yaşamı içindeki modern insanın bireysel yaşamını çok katmanlı bir kültürel dokuyla ele almaya çalışmıştır. Şiirlerinin hem Doğu hem de Batı medeniyetine açılan derin bir atmosferi vardır. Şairin bazı kitapları şunlardır: *Tuğralar*, *Perişey*, *Kanat Hareketleri*, *Doğu-Batı Divanı*, *Yanık Dîvan (şiir)* ...

İmgesel bir şiir anlayışına sahip olan şair; aşk, yalnızlık, kimsesizlik, dostluk, çocukluk, hüznün gibi temalara şiirlerinde yer vermiştir. Geleneksel olan ile çağdaş şiiri kaynaştırmayı başaran şairin ideolojik söylemlerden uzak durduğu görülür. Karşılığını Bulamamış Sorular, Üzgün Kediler Gazeli şairin şiir türünde kaleme aldığı önemli eserlerden bazılarıdır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hüseyin Atlansoy
- B) Lale Müldür
- C) Sunay Akın
- D) Enis Batur
- ☒ E) Haydar Ergülen

CEVAP: E

Aşağıda verilen eserlerden hangisi 1980 sonrası Türk şiirinin temsilcilerinden birine ait değildir?

- A) İntihar İlacı
- B) Hafız ve Semender
- C) Kanat Hareketleri
- ☒ D) Kökler ve Dallar
- E) Antik Acılar

CEVAP: D

Balkon Çıkmazında Efendilik Tarihi, Şehir Konuşmaları gibi eserlerinde şehir hayatının, modernizmin, küreselleşmenin; değerleri yok ettiğini ve bunun insan hayatında meydana getirdiği olumsuz etkileri ele almıştır. Şairin şiirlerinde dikkat çeken unsurlardan biri de mistik/metafizik eğilime yönelimidir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sunay Akın
- B) Lale Müldür
- ☒ C) Hüseyin Atlansoy
- D) Sedat Umran
- E) Haydar Ergülen

CEVAP: C

1980 sonrası Türk şiiri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Kent kimliği, şehirleşme gibi temalar şiirlerde ön plana çıkmıştır.
- B) Bireysel kaygılar verilen eserlerde daha belirgindir.
- C) Şiirde çok seslilik hâkimdir.
- ☒ D) Politik konular önemsenmiş ve ideolojik bir söylem oluşmuştur.
- E) Şairler belli bir edebî topluluk oluşturmamışlardır.

CEVAP: D

Yazdığı şiir ve denemeler ile birçok ödüle layık görülen ----, şiirlerinde Doğu ve Batı medeniyetlerine açılan derin bir atmosfere sahiptir. Yetmişin üzerinde kitabı bulunan şair, şiirlerinde kent yaşamı içindeki modern insanın bireysel yaşamını çok katmanlı bir kültürel dokuyla ele almaya çalışır. Tuğralar, Perişey adlı eserleri, şairin şiir türünde kaleme alınmış önemli yapıtlarındandır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki isimlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hüseyin Atlansoy
- ☒ B) Enis Batur
- C) Lale Müldür
- D) Küçük İskender
- E) Haydar Ergülen

CEVAP: B

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

12. SINIF

İYİ ÇALIŞMALAR DİLERİM.

MUSTAFA ÖZDAMAR